

prima instanță - I. Țurcan
instanța de apel – V. Pruteanu, A.Gavrilița, L.Popova,

ÎNCHEIERE

03 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
judecătorul
Judecători

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Balcan Ion, Balcan Silvia și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Balcan Ion și Balcan Silvia împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2015, prin care a fost respins apelul declarat de către Balcan Ion și Balcan Silvia, casată hotărîrea judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 29 aprilie 2014, și s-a emis o nouă hotărîre de admitere parțială a pretențiilor,

c o n s t a ț ă ;

La 20 septembrie 2012 Balcan Ion și Balcan Silvia s-au adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor în care au solicitat încasarea sumei de 122 000 lei, dintre care suma de 74000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 48 000 lei cu titlu de prejudiciu material.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor (f.d.38-43) reclamanții Balcan Ion și Balcan Silvia au solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, încasarea prejudiciului moral în mărime de 60000 lei și a prejudiciului material în mărime de 104500 lei și plata pentru chirie începînd cu 25 februarie 2006 și pînă la emiterea unei hotărîri judecătorești.

În motivarea pretențiilor înaintate au invocat că, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2008, devenită irevocabilă prin decizia Curții Supreme de Justiție din 17 septembrie 2008 Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău a fost obligată de a-i repartiza familiei sale spațiu locativ conform prevederilor art. 35 din legea cu privire la poliție și art. 42 Codul cu privire la locuințe.

Hotărîrea judecătorească fiind pusă în executare de către executorul

judecătoresc Eremia Victoria la 06 iunie 2008 în baza încheierii nr. 12-892/08, Primăria mun. Chișinău a fost obligată să execute titlul executoriu eliberat în termen de 15 zile.

Nefiind respectată procedura de executare benevolă a hotărîrii judecătorești menționate, executorul judecătoresc a inițiat procedura de executare silită, prin instituirea la 02 februarie 2009 a sechestrului asupra apartamentului cu două odăi din blocul locativ situat în str. Liviu Deleanu, 9/2, mun. Chișinău.

Prin încheierea nr. 12-892/08 din 12 iulie 2010, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg a aplicat sechestrul asupra apartamentului nr. 45 din blocul locativ situat în str. Liviu Deleanu, 9/2, mun. Chișinău.

În rezultatul adresării sale către de Primăria mun. Chișinău privind executarea hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2008, Direcția Generală locativ comunală a Consiliului mun. Chișinău i-a informat despre imposibilitatea executării la moment a hotărîrii judecătorești și că actele privind acordarea unui spațiu locativ se va examina de o comisie în cadrul Consiliului mun. Chișinău instituită în acest sens.

Nefiind respectată procedura de executare benevolă a hotărîrii judecătorești menționate, executorul judecătoresc a inițiat procedura de executare silită, prin instituirea la 02 februarie 2009 a sechestrului asupra apartamentului cu două odăi din blocul locativ situat în str. Liviu Deleanu, 9/2, mun. Chișinău.

Prin încheierea nr. 12-892/08 din 12 iulie 2010, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg a aplicat sechestrul asupra apartamentului nr. 45 din blocul locativ situat în str. Liviu Deleanu, 9/2, mun. Chișinău.

Consideră că, prin neexecutarea hotărîrii judecătorești irevocabilă, li se lezează dreptul recunoscut și garantat la un proces echitabil prevăzut de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, precum și dreptul la protecția proprietății garantat de articolul 1 Protocolul nr.1 al Convenției, deoarece procedura de executare durează deja mai bine de 4 ani.

La fel, indică reclamantii că li-au fost cauzate prejudicii materiale, rezultate în urma închirierii unei locuințe pentru trai, precum și prejudicii morale.

În final solicită constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor a sumei de 104 500 lei cu titlu de prejudiciu material și 60 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 29 aprilie 2013, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Balcan Ion și Balcan Silvia.

S-a constatat încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești privind obligarea Primăriei mun. Chișinău și a Consiliului mun. Chișinău de a-i repartiza lui Balcan Ion împreună cu membrii familiei sale spațiu

locativ conform art.35 din Legea nr. 416 din 18 decembrie 1990 cu privire la poliție și art. 42 din Codul cu privire la locuințe.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova în beneficiul lui Balcan Ion și Balcan Silvia suma de 104 500 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest acțiunea s-a respins.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2013, a fost respins apelul declarat de Balcan Ion și Balcan Silvia.

S-a admis apelul declarat de către Ministerul Finanțelor, s-a casat hotărârea judecătoreiei Rîșcani mun. Chișinău din 29 aprilie 2013 în partea încasării prejudiciului material și pronunțată o nouă hotărâre prin care acțiunea înaintată de Balcan Ion și Balcan Silvia privind încasarea prejudiciului material s-a respins ca fiind neîntemeiată. În rest acțiunea s-a menținut.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 30 iulie 2014 s-a admis recursul declarat de către Balcan Ion și Balcan Silvia.

Se casat decizia Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2013 și s-a restituit pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2015 s-a admis apelul declarat de Balcan Ion și Balcan Silvia și apelul depus de Ministerul Finanțelor.

S-a casat integral hotărârea judecătoreiei Rîșcani mun. Chișinău din 29 aprilie 2013 și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a constatat încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești privind obligarea Primăriei mun. Chișinău și a Consiliului mun. Chișinău de a-i repartiza lui Balcan Ion împreună cu membrii familiei sale spațiu locativ.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova în beneficiu lui Balcan Ion și Balcan Silvia suma de 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

La 24 martie 2015 recurenții Balcan Ion și Balcan Silvia au declarat recurs împotriva hotărârilor judecătorești, solicitând casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2015 și în parte a hotărârii Judecătoreiei Rîșcani mun. Chișinău din 29 aprilie 2013 și pronunțarea unei decizii de admiterea integrală a pretențiilor înaintate.

În motivarea recursului recurenții au indicat că hotărârea primei instanțe în partea stabilirii cuantumului prejudiciului moral și respingerea pretenției privind obligarea executării hotărârii judecătorești este ilegală și neîntemeiată.

La emiterea soluției instanța nu a ținut cont de faptul că suma de 10 000 lei și respectiv 20 000 lei nu constituie o satisfacție echitabilă pentru suferințele și neplăcerile cauzate prin violarea drepturilor prevăzute de Convenție.

A menționat că la emiterea soluțiilor instanțele investite cu judecarea fondului nu au ținut cont de faptul că reperarea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește în fiecare caz aparte, durata și importanța procesului pentru reclamat.

Consideră ilegală și decizia instanței de apel din 28 ianuarie 2015 în partea respingerii pretenției privind încasarea prejudiciului material pe motivul neînregistrării a contractului de locațiune la organul fiscal, deoarece acesta este opozabil față de terți și respectiv nu era obligatoriu înregistrarea acestuia.

Instanța eronat a interpretat normele dreptului material.

Prin urmare, recurentul și-a întemeiat pretențiile invocate în recurs prin prisma prevederilor art. 432, alin. (2), lit. a) și b) Cod de Procedură Civilă, care statuează expres că se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

Prin cererea de recurs suplimentară depusă la 21 aprilie 2015 recurenții au indicat că în practica judiciară națională există cauze când instanța a încasat prejudiciu material constituit din plata chiriei în cazul existenței unei contract de locațiune și totodată potrivit jurisprudenței CEDO în cazul în care persoana este în așteptarea executării unei hotărâri judecătorești în favoarea sa încasarea prejudiciului moral este una echitabilă părții.

La 04 aprilie 2015 Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând modificarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2015 în sensul diminuării în limite rezonabile a sumei acordate cu titlu de prejudiciu moral.

În motivarea recursului a reiterat că, hotărârile emise de către instanțele ierarhic inferioare sunt neîntemeiate. Instanța de apel a interpretat eronat dreptul material care reglementează aprecierea prejudiciului moral.

Consideră că estimarea prejudiciului moral urmează a fi încasat așa încât să aducă o satisfacție echitabilă și rezonabilă reclamantilor și să fie menținut un echilibru între compensație și venituri nejustificate.

La determinarea prejudiciului moral instanța de apel urma să respecte și criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale, echitabile, în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral.

Mai susține că despăgubirea morală acordată reclamantului nu este una echitabilă reieșind din standardele ce decurg din jurisprudență.

În speța dată suma acordată nu constituie o reparație echitabilă în sensul art. 41 din Convenție deoarece pretențiile admise de instanțele ierarhic inferioare sunt exagerate.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se

declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Potrivit scrisorii Curții de Apel Chișinău (f.d.131), decizia motivată a fost expediată în adresa participanților la proces la 10 februarie 2015, însă nu există dovada legală de recepționare, motiv pentru care instanța de recurs consideră că recurenții s-a conformat prevederilor legale și recursurile declarate la 24 martie 2015 și respectiv la 04 aprilie 2015 sunt depuse în termen, potrivit prevederilor art.434 Cod de Procedură Civilă.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de Procedură Civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de Procedură Civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației, în viziunea recurentului, fără a indica un temei prevăzut de art.432 alin.(2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, sunt inadmisibile din considerentele că nu se încadrează în prevederile art. 432 alin.(2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și nu constituie temei de casare a deciziei, deoarece recursul exercitat are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și jurisprudența CEDO, conform căreia recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcei contra Irlandei, 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocat în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat în mod corespunzător.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Tot odată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin.(4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Argumentele invocate de către recurent poartă un caracter declarativ, se combat cu probe administrate și nu au suport legal.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și apreciind corect probele administrate a emis o hotărâre legală, iar argumentele invocate de Balcan Ion, Balcan Silvia și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova în cererile de recurs poartă caracter declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 Cod de Procedură Civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursurile declarate de către Balcan Ion, Balcan Silvia și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Maria Ghervas

Dumitru Mardari